जनमुखी पत्रकारिताको अभ्यास

जि.प्र.का.ड.द.नं.१४/०६७/६८, जि.हु.का.ड.द.नं. ३४/२०८२/८३

लाल बिगुल

Lalbigul National Daily राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष:- १५ अंक:- २३ २०८२ साल साउन २७ मंगलवार (Aujust 12, 2025) पृष्ठ संख्या:- ४ मुल्य रु : ५।-

सरकारको पर्याबाजी भ्रष्टाचार:श्रेष्ठ

बिगूल समाचार
२७ साउन २०८२

कञ्चनपुर। नेकपा (माओवादी केन्द्र) का वरिष्ठ उपाध्यक्ष नारायणकाजी श्रेष्ठले अहिलेको सरकार भ्रष्टाचारीको संरक्षण गर्ने उद्देश्यले निर्माण भएको आरोप लगाएका छन्। महेन्द्रनगरमा प्रेस सेन्टर नेपाल कञ्चनपुरले सोमबार आयोजना गरेको पत्रकार सम्मेलनमा माओवादी वरिष्ठ उपाध्यक्ष श्रेष्ठले अहिलेको सरकार भ्रष्टाचारीको संरक्षण गर्ने उद्देश्यले निर्माण भएको बताएका हुन्।

पूर्व उपप्रधान गृह एवं परराष्ट्रमन्त्री समेत रहेका माओवादी नेता श्रेष्ठले अघिल्लो सरकारले सुशासनदेखि भ्रष्टाचारी तह लगाउन थालेपछि त्यसविरुद्धमा एमाले, कांग्रेस नेतृत्वको सरकार निर्माण भएको बताए।

'हाम्रो पार्टीका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल(प्रचण्ड) नेतृत्वको सरकारले जनतालाई विकास र सुशासन दिन खोज्दा सरकार नै ढालियो,' उनले भने, 'यो सरकारको पर्याबाजी भ्रष्टाचार, छलछाम, कपट हो, यो सरकार जति रहन्छ, देशमा त्यति यथास्थिति रहन्छ।' यथास्थितिलाई परास्त पार्नु आजको आवश्यकता भएकाले सबै बामपन्थी शक्तिहरू एकजुट हुनुको विकल्प नभएको बताए। उनले नेकपा विप्लव, समाजवादी, जसपासहितका शक्तिहरूबिच नेकपा देखि समाजवादी मोर्चा, ब्यूँताउने छलफल चलिरहेको बताए। 'संविधानको रक्षा गर्न देशलाई प्रतिगमनको खतराबाट बचाउनु छ,' श्रेष्ठले भने, 'अहिलेको मुल राष्ट्रिय कार्यभार समाजिक आर्थिक रुपान्तरण हो, यसका लागि सुशासनको विकल्प छैन।'

मंगलबार माओवादी भीमदत्त नगरको अधिवेशन उद्घाटनका लागि कञ्चनपुर पुगेका पूर्व उपप्रधानमन्त्री श्रेष्ठले दोधाराचाँदनीमा बन्ने सुख्खा बन्दरगाह स्थलको अनुगमन पनि गरेका छन्। अनुगमनका क्रममा माओवादी सरकार के परिकल्पना अनुरुप पश्चिम नेपालबाट देशको विकास अघि बढाउने योजना, पाटी सरकारको नेतृत्वमा नहुँदा ओझेलमा पर्दै आएको बताए। उनले उक्त योजनालाई समेत अघि बढाउँदै देशको दीगो विकासका जोड्नुपर्ने बताए।

नेता श्रेष्ठ धनगढी विमानस्थलदेखि सिधैं हुलाकी राजमार्ग पुनर्वास, बेलौरी, बेलडाँडी दक्षिणी क्षेत्र हुँदै महेन्द्रनगर आउन लागेको बताए। 'दक्षिणी क्षेत्रका जनता, नेता कार्यकर्ताहरूसँग भेटघाट गरेर महेन्द्रनगर आउने छन्,' उनले भने, 'भोलिपल्ट मंगलबार नरबहादुर कर्माचार्य स्मृति प्रतिष्ठानको कार्यालयदेखि भीमदत्त नगर पार्टीको नगर सम्मेलन उद्घाटन गर्ने कार्यक्रम रहेको छ।'

डोटीमा सात वटा आधारभूत अस्पताल पाँच वर्षदेखि अलपत्र

बिगूल समाचार
२७ साउन २०८२

डोटी। डोटीका सात वटा स्थानीय तहमा पाँच वर्षअघि शिलान्यास भएका आधारभूत अस्पताल अलपत्र परेका छन्।

स्थानीय तहमा आधारभूत अस्पताल सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले २०७७ मङ्सिर १५ गते देशभरिका ३९६ वटा वटा स्थानीय तहमा आधारभूत अस्पताल भवनको एकैसाथ शिलान्यास भएको थियो। सोही क्रममा डोटीका सात भवनको पनि शिलान्यास भएको थियो।

डोटी जिल्लाका कुनै पनि स्थानीय तहमा आधारभूत अस्पताल अहिलेसम्म सञ्चालनमा आउन सकेका छैनन्। डोटीको पूर्वीचौकी गाउँपालिकाबाहेक अन्य स्थानीय तहमा भवन निर्माणसमेत पूरा हुन सकेको छैन। भवन निर्माण भइसकेको पूर्वीचौकी गाउँपालिकामा पनि दक्ष जनशक्ति र आर्थिक अभावमा अस्पताल सञ्चालनमा आउन सकेको छैन।

डोटीको बोगटान फुडसिल गाउँपालिका-२, केदार आखडामा निर्माण भइरहेको १५ शैयाको आधारभूत अस्पतालको भवन अलपत्र अवस्थामा छ। भवन निर्माणका लागि गाउँपालिका र सिएम-प्रसन्न जेभीबिच २०७८ असार १८ गते सम्झौता भएको थियो। २०७९ साल असार २९ गते निर्माण भइसक्नुपर्ने भवनको हालसम्म १५.६३ प्रतिशत काम सम्पन्न भएको छ।

गाउँपालिकाका तर्फबाट पटक-पटक ताकिता गर्दासमेत निर्माण व्यवसायीले लापर्वाही गरेका कारण भवन निर्माण कार्य अगाडि बढ्न नसकेको गाउँपालिकाका अध्यक्ष कमलबहादुर गड्सिलाले बताए। जोरायल गाउँपालिकाको १५ शय्याको आधारभूत अस्पताल भवनको हालसम्म ११ प्रतिशत काम भएको गाउँपालिका अध्यक्ष दुर्गादत्त ओझाले बताए।

भ्याटसहित ११ करोड २१ लाख ५८ हजार रुपियाँमा सम्झौता भएकोमा हालसम्म एक करोड ९६ लाख रुपियाँ निर्माण व्यवसायीलाई पेस्की दिइएको छ। डोटीको केआइसिंह गाउँपालिकामा निर्माण हुने भनिएको १० शैयाको अस्पतालको हालसम्म २१ प्रतिशत मात्रै काम भएको छ।

बडिकेदार गाउँपालिकामा १० शैयाको आधारभूत अस्पताल स्थापना गर्नका लागि २०७७ मङ्सिर १५ गते शिलान्यास भएको भवनको हालसम्म ३५ प्रतिशत मात्रै काम भएको छ। सायल गाउँपालिकाको आधारभूत अस्पतालको भवनमा हाल पिल्लर राख्ने काम मात्र भएको छ।

बैतडीका पशुमा खरी र लम्पी स्कीन सङ्क्रमण देखिया

बिगूल समाचार
२७ साउन २०८२

बैतडी। जिल्लाका चौपायामा लम्पी स्कीन र खरी रोग (धुलखुले, चौखुरी) पुन: देखिन थालेका छन्। सबै स्थानीय तहका पशुमा सङ्क्रमण फैलिन थालेको भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रका प्रमुख गुमानी पन्तले जानकारी दिए।

प्रमुख पन्तका अनुसार खरी रोग विशेषगरी दूधालु बधुवा भैंसीमा जाडो र गर्मी दुवै मौसममा देखिने गरे पनि पहाडी डाँडाकाँडामा बढी फैलिने गरेको छ। यो रोग लागेपछि पशु दुब्लाउँदै जान्छ र उत्पादन क्षमतामा कमी आउँछ।

खरी रोग सारकोप्टिक माइटका कारण हुने भएकाले अन्य रोगभन्दा बढी कष्टदायक हुन्छ। माइट छालाभित्रसम्म पुगेर बाक्ला कत्ला बनाउँछ, जसका कारण छालामा पाप्रा देखिने, घाउ हुने, छाला खस्रो र सुख्खा हुने लक्षण देखिन्छ। नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्को पशु स्वास्थ्य अनुसन्धान महाशाखा, खुमलटारले सन् २०४५ सालदेखि यस रोगमाथि अनुसन्धान गर्दै आए पनि हालसम्म ठोस उपचार पद्धति विकास हुन सकेको छैन पन्तले भने।

जिल्लामा लम्पी स्कीनको सङ्क्रमण पनि पुन: देखिन थालेको छ। लम्पी स्कीन लागेका चौपायामा १०४ डिग्रीभन्दा माथि ज्वरो आउने, शरीरमा साना-ठूला फोका निस्कने, खुट्टा, पातो र घाँटी सुन्निने, तथा विस्तारै घाँस खान छाड्ने जस्ता लक्षण देखापर्छन्।

लम्पी स्कीन संक्रमित पशुबाट नजिकका अन्य पशुमा सजिलै फैलिन सक्ने भएकाले सावधानी अपनाउन भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र बैतडीले सबै कृषकहरूमा सुचुचित गरेको छ।

बैतडीमा झाडापखालाबाट एक बालिकाको मृत्यु

बिगूल समाचार
२७ साउन २०८२

बैतडी। बैतडीमा झाडापखालाबाट एक बालिकाको मृत्यु भएको छ। जिल्लाको डिलाशैनी गाउँपालिका-४ जोखल्लीकी अन्दाजी १३ वर्षीया आरती रोकायाको झाडापखालाबाट मृत्यु भएको शिक्षक समेत रहेका स्थानीय भरत नेगीले बताए।

तीन दिनदेखि झाडापखाला लागेकी रोकायाको सोमबार बिहान साढे ५ बजेको समयमा घरमै निधन भएको महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका डम्मरा नेगीले बैतडीमा झाडापखालाबाट एक बालिकाको मृत्यु भएको छ। झाडापखाला लागेकी रोकायालाई उपचारका लागि स्वास्थ्य संस्था नलैजाँदा ज्यान गएको बुझिएको छ। उनलाई स्वास्थ्य संस्था लैजानुको सट्टा घरमै धामीझाँक्री बोलाएर झारफुक गरेको बताए।

महेश्वरी मावि न्वाघरमा कक्षा ८ मा अध्ययनरत आरतीको निधन भएपछि अहिले जोखल्ली गाउँ शोकमा डुबेको छ। मृतकका बुवा सुरेन्द्रबहादुर रोकाया रोजगारीका लागि भारतको धार्चुलामा रहेका र छोरीको निधन भएपछि घर फर्किन लागेका शिक्षक नेगीले बताए। सोही घरमा थप दुईजना बालबालिकामा झाडापखाला देखिएको महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका नेगीले बताए।

पखालाबाट एकजनाको मृत्यु भएको र दुईजनामा पखाला देखिएपछि हाडाकोट स्वास्थ्यचौकीबाट स्वास्थ्यकर्मी बोलाएको उनले बताए। जोखल्ली गाउँ स्वास्थ्यचौकीबाट टाढा रहेको र आफूले अहिले उक्त गाउँमा गइरहेको हाडाकोट स्वास्थ्यचौकीका प्रमुख विरेन्द्र वोहराले बताए। गाउँमा पुगेपछि मात्रै घटनाका बिषयमा एकीन हुने उनले बताए।

सम्पादकीय

कृषकलाई अनुदान होइन, सीप र माटो सुहाउँदो बिउ दे सरकार

नेपालको अर्थतन्त्रको मेरुदण्ड कृषि हो। कुल जनसंख्याको ठूलो भाग खेतीपातीमै निर्भर छ, तर विडम्बना यो हो कि हामी अझै पनि अन्न, तरकारी, फलफूल, दाल देखि तेल सम्मका धेरै वस्तु आयात गर्न बाध्य छौं।

यसले स्पष्ट देखाउँछ कि हाम्रो कृषि प्रणालीमा संरचनागत कमजोरी छ। यस्तो अवस्थामा सरकारले किसानलाई अनुदान वितरण मात्र गरेर समस्याको दिगो समाधान खोज्ने प्रयास प्रभावकारी देखिँदैन। बरु, सीप विकास, प्राविधिक तालिम, र माटोको गुणस्तरअनुसार उपयुक्त बिउ उपलब्ध गराउने नीति अंगिकार गर्नु समयसापेक्ष र दीर्घकालीन दृष्टिकोण हो।

अनुदानले किसानलाई तत्काल राहत दिन सक्छ। तर निरन्तर अनुदानमा आधारित प्रणालीले उनीहरूमा परनिर्भर मानसिकता जन्माउँछ। यसले मेहनत, सिर्जनशीलता र दीर्घकालीन योजनाको आवश्यकता कम गराउँछ। अर्कोतर्फ, सीप र तालिमले किसानलाई आफ्नै श्रम र ज्ञान प्रयोग गरेर उत्पादन बढाउन प्रेरित गर्छ। आधुनिक खेतीका प्रविधिहरू जस्तै वैज्ञानिक सिँचाइ प्रणाली, जैविक तथा रासायनिक मलको सन्तुलित प्रयोग, रोग-कीरा नियन्त्रणका नयाँ विधि र मेसिनरीको प्रयोग सिकेपछि किसानको उत्पादन लागत घट्छ र गुणस्तरीय उत्पादन बढ्छ।

नेपालका धेरै किसान अझै पनि परम्परागत तरिकाले खेती गर्दै आएका छन्। जलवायु परिवर्तन, असिनापानी, अनियमित वर्षा, नयाँ रोग-कीराको प्रकोप जस्ता चुनौतीसँग जुध्न उनीहरूसँग पर्याप्त ज्ञान र प्रविधि छैन।

मौसम र माटोको गुणस्तरअनुसार बाली छनोट गर्न सक्ने सीप भएमा अनावश्यक जोखिम घट्छ। उदाहरणका लागि, सुख्खा क्षेत्रमा पानी कम चाहिने बाली, अनि चिस्यानयुक्त क्षेत्रमा रोग प्रतिरोधी जातको बाली लगाउने योजना वैज्ञानिक आधारमा तय गर्नुपर्छ। यसका लागि माटो परीक्षण, बिउ छनोट, र खेतीपातीको समयतालिका निर्धारण गर्ने तालिम अत्यावश्यक छ।

माटो सुहाउँदो उन्नत जातका बिउ पाउनु अर्को महत्त्वपूर्ण कुरा हो। प्रायः किसानहरू बजारमा उपलब्ध बिउ नै खरिद गर्छन्, जुन प्रायः उनीहरूको भूगोल, मौसम र माटोको प्रकृति अनुरूप हुँदैन। परिणामस्वरूप उत्पादन घट्छ र रोगको सम्भावना बढ्छ। सरकारले कृषि अनुसन्धान केन्द्रहरूको क्षमता बढाएर, प्रत्येक क्षेत्रमा उपयुक्त बिउको विकास र वितरण गर्नुपर्छ।

सीप र बिउसँगै बजार व्यवस्थापनको ज्ञान पनि किसानका लागि महत्त्वपूर्ण हुन्छ। उत्पादन मात्र गर्नु पर्याप्त छैन, त्यसलाई राम्रो मूल्यमा बिक्री गर्न सक्ने क्षमता हुनुपर्छ। प्याकेजिङ, भण्डारण, गुणस्तर प्रमाणन, र मूल्य निर्धारणका तालिम भएमा किसान सीधै बजारमा पुग्न सक्छन्। यसले विचौलियाको भूमिकालाई कम गरेर किसानको आम्दानी बढाउँछ। सहकारी संस्थाहरू, स्थानीय बजार केन्द्रहरू र निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यले यो प्रक्रिया सहज बनाउन सक्छ।

सरकारको नीतिगत प्राथमिकता पनि फेरबदल हुनुपर्छ। अनुदान वितरण प्रणालीलाई चरणबद्ध रूपमा सीप विकास, प्रविधि हस्तान्तरण र अनुसन्धानमा लगानी गर्ने दिशामा मोड्नु जरुरी छ। स्थानीय तहका कृषि ज्ञान केन्द्रहरूलाई सुदृढ बनाउँदै गाउँमै व्यावहारिक तालिम दिने प्रणाली स्थापना गर्नुपर्छ। किसानमैत्री ऋण सुविधा, कृषि बीमा र उत्पादनको न्यूनतम समर्थन मूल्य निर्धारणजस्ता नीतिहरूले पनि सीपयुक्त किसानलाई थप सुरक्षाकवच दिन सक्छन्। दिगो कृषि विकासका लागि आत्मनिर्भर किसान आवश्यक छन्।

आत्मनिर्भर किसान त्यही हो जसले बदलिंदो मौसम, बजारको उतारचढाव, र प्रविधिको चुनौतीसँग जुध्न सक्ने क्षमता राख्छ। त्यो क्षमता अनुदानले होइन, सीप र माटो सुहाउँदो बिउले दिन्छ। त्यसैले सरकारले आजैदेखि दीर्घकालीन सोचका साथ सीप विकास, अनुसन्धान, र प्रविधिमा लगानी गर्नुपर्छ। यसरी मात्रै नेपालले खाद्यान्नमा आत्मनिर्भरता हासिल गरेर कृषिमा समृद्धिको नयाँ युग सुरु गर्न सक्छ।

१७० वर्षअघि कार्ल मार्क्सले व्याख्या गरेको कृत्रिम बौद्धिकता(AI) र आजको यथार्थ

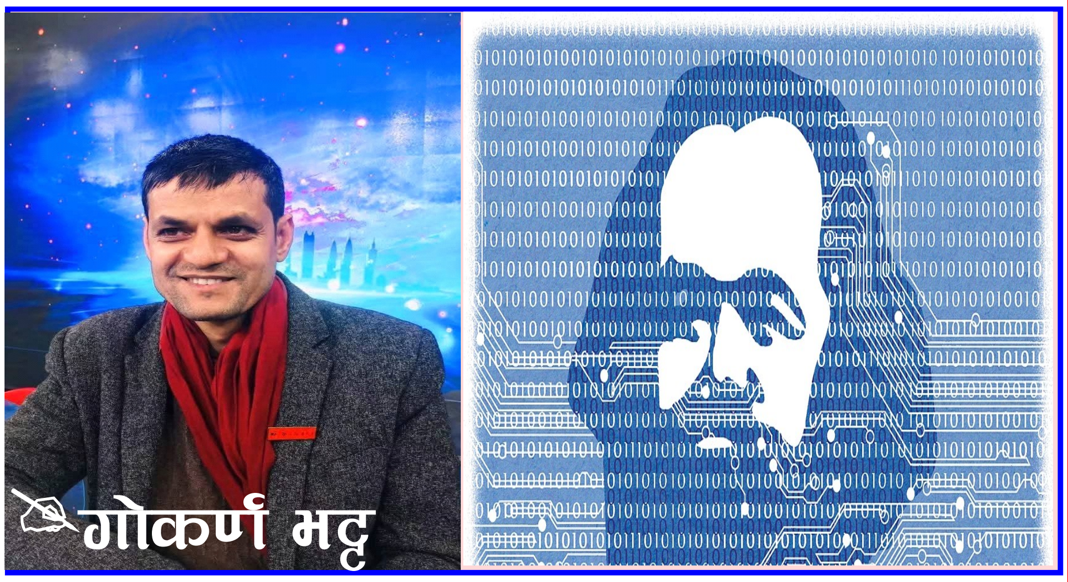

आजभन्दा १७० वर्ष अघि जतिबेला विश्वले आधुनिक प्रविधि र मेसिनहरूको कल्पना पनि गर्न सकेको थिएन, कार्ल मार्क्स भने पूँजिवादी उत्पादन प्रणालमा भविष्यको आर्थिक र सामाजिक संरचनाको एउटा चमत्कारिक तस्वीर प्रस्तुत गरेका थिए। उनको जीवनकालमा प्रकाशिन हुन नसकेको पाण्डुलिपीहरुको संग्रहमा उनले 'द फ्रेग्मेन्ट अन मेसिन्स' शीर्षकमा यसबारेमा उल्लेख गरेका छन्। यो लेखमा उनले भविष्यको उत्पादन प्रणालीमा रोबोट र कृत्रिम बुद्धिमत्ताको भूमिका र यसको प्रभावका बारेमा चर्चा गरेको पाइन्छ। मार्क्सले आफ्नो 'श्रम-मूल्य सिद्धान्त' को परिप्रेक्ष्यबाट हेर्दा, कुनै पनि वस्तुको मूल्य त्यसलाई बनाउन आवश्यक पर्ने श्रम समयमा नापिने बताउँथे। तर योसँगै उनले गम्भीर प्रश्न पनि उठाएका छन् जब मेसिन र स्वचालनले मानव श्रमलाई उत्पादन प्रक्रियाबाट लगभग हटाइदिन्छ, त्यो अवस्थामा मूल्य निर्धारण कसरी हुनेछ र वस्तुहरू किन्ने मानिस नै को हुनेछ ?

कार्ल मार्क्सको विचारमा श्रम र पूँजीको सम्बन्ध मानव इतिहासको आर्थिक संरचनाको मूल आधार हो। मार्क्सले पूँजीवादलाई विश्लेषण गर्दा श्रमलाई उत्पादनको आधार र मूल्य निर्धारणको स्रोत मान्थे। उनको श्रम-मूल्य सिद्धान्त अनुसार, कुनै वस्तुको मूल्य अन्ततः त्यसलाई उत्पादन गर्न आवश्यक श्रम समयबाट नापिन्छ। यहाँ श्रम भन्नाले मांसपेशीको कठोर मेहनत अर्थात् पसीना चुहाउने मात्र नभएर मस्तिष्कीय श्रम, कौशल र समय सबै समावेश हुन्छन्। त्यसैले श्रमिक नै पूँजीवादी उत्पादन प्रक्रियाको मूल आधार हो। तर पूँजीवादी प्रणालीले श्रमिकको श्रमलाई 'मूल्य सिर्जना गर्ने शक्ति' भने पनि, त्यसको परिणामस्वरूप पैदा हुने सम्पत्तिको अधिकांश हिस्सा भने पूँजीपतिहरूलाई जान्छ। श्रमिकको समय नाफाको मुख्य आधार हुने तर नाफाको मुख्य हिस्सा भने पूँजिपतिहरुले पाउने प्रक्रियालाई मार्क्सले मार्क्सले 'मूल्य शोषण' या अतिरिक्त श्रमको रुपमा व्याख्या गरे।

मार्क्सले पूँजीलाई एक गतिशील शक्ति भनेर हेरे जसले उत्पादनको माध्यमलाई आफ्नो नियन्त्रणमा लिएर श्रमबाट उत्पन्न मूल्यलाई अधिकतम गर्न खोज्छ। पूँजीले श्रमिकलाई श्रम बेच्न बाध्य बनाउँछ तर त्यसबाट सिर्जना गरेको सम्पत्तिको पूर्ण स्वामित्व भने श्रमिकलाई दिन्न। यहाँ श्रमिकको श्रम समय र पूँजीको लगानीबीच द्वन्द्व हुन्छ जहाँ पूँजीपति 'सरप्लस मूल्य' (surplus value) निकाल्न खोज्छ, अर्थात् श्रमिकको वास्तविक श्रम समय भन्दा बढी श्रम समयलाई मूल्यमा परिणत गरेर मुनाफा कमाउँछ। मार्क्सको दृष्टिमा, यही प्रक्रियाले पूँजीवादमा वर्ग संघर्षको मूल उत्पन्न हुन्छ।

तर मार्क्स यतिमा मात्रै सीमित रहेनन्। श्रम र पूँजीबीचको अन्तर्सम्बन्धको यो सामान्य व्याख्या भन्दा निकै अगाडिको परिकल्पना उनले गरे। मेसिन र प्रविधिको विकासले श्रमको प्रकृति र पूँजीको सञ्चालन दुवैलाई परिवर्तन गर्दै जाने क्रमको विकासको गति उनले पहिल्याए। हिजोको श्रमको साटो अब आएर मेसिन चाहिँ उत्पादन प्रक्रियामा समावेश हुने अवस्थामा श्रमिकको भूमिका भने मात्र शारीरिक श्रमको स्रोत नभएर, मेसिनको नियामक र संयोजकमा परिणत हुने उनले व्याख्या गरे। उनले भने, "श्रम अब उत्पादन प्रक्रियामा यति धेरै समावेश भएको देखिँदैन; बरु, मानव भने उत्पादन प्रक्रियाको पहरेदार र नियामकको रूपमा सम्बन्ध राख्छ। यसले श्रम-मूल्य सिद्धान्तको पुरानो परिभाषामा ठूलो चुनौती ल्याउँछ। यदि श्रम समय सिमित हुन्छ वा घट्दछ भने वस्तुको मूल्य कसरी निर्धारण हुन्छ? "

यही परिकल्पना उनले 'द फ्रेग्मेन्ट अन मेसिन्स' को विश्लेषणमा पोखेका छन्। "द फ्रेग्मेन्ट अन मेसिन्स" (The Fragment on Machines) नामक सन् १८५० को दशकमा ग्रुन्ड्रिसे नामक नोटबुकमा तयार पारेको लेखमा उनले स्वचालन र मेसिनको सम्भावित प्रभावहरूलाई अचम्मका साथ देखाएका छन्। यो लेख अंग्रेजीमा सन् १९७३ मा मात्र प्रकाशित भयो, तर यसको विचार आजको युगमा अत्यन्त प्रासंगिक छ।

द फ्रेग्मेन्ट अन मेसिन्स" (ग्रुन्ड्रिसे, १८५७-५८) मा मार्क्स लेख्छन् "स्थिर पूँजीको विकासक्रममा, श्रमका साधनहरू अर्थात् काम गर्ने औजार, उपकरण, मेसिनहरू विभिन्न प्रकारले रूपान्तरित हुन्छन् ; यी रूपान्तरणहरूको शिखर हो स्वचालित मेसिन, जसमा धेरै यान्त्रिक र बौद्धिक अंगहरू समावेश हुन्छन्।

यसले ती गति र कार्यहरू सम्पन्न गर्दछ जुन कुनै पनि व्यक्तिले सीधै गर्न सक्दैन, र जसले पहिले साधारण औजारका साथ काम गर्ने विभिन्न व्यक्तिहरूको स्थान लिन्छ। यो केवल यान्त्रिक रूपमा मात्र होइन, केही हदसम्म 'बुद्धिमत्तापूर्ण' रूपमा कार्य गर्दछ, यस्तो यान्त्रिक प्रणालीको माध्यमबाट जुन आफैँ चल्छ।

यो स्वचालित प्रणाली वा स्वचालित मेसिन एक जीवित कामदार जस्तै हो, 'कुशल कलाकार' जसले निरन्तर गतिका लागि कोइला वा अन्य ऊर्जा स्रोतहरू उपभोग गर्छ, जसरी कामदारले खाना खाँदै आफ्नो गतिलाई कायम राख्छ। जबसम्म स्वचालित मेसिनले उत्पादन प्रक्रियामा बढी र बढी कार्यहरू कब्जा गर्छ, तबसम्म मानव श्रमको भूमिका परिवर्तन हुन्छ। कामदारले सीधै उत्पादन गर्दैन, बरु मेसिनलाई निरीक्षण, नियन्त्रण र मर्मत गर्छ।

यसरी, श्रम प्रक्रिया मौलिक रूपमा रूपान्तरण हुन्छ र जहाँ वस्तुको मूल्य पहिले मानव श्रम समयले निर्धारण हुन्थ्यो, त्यहाँ आवश्यक मानव श्रम लगभग शून्य पुग्दा त्यस मूल्यको मापनमा सङ्कट आउँछ।"

स्वचालन र कृत्रिम बुद्धिमत्ताको विकासले मार्क्सको यो प्रश्नलाई आज अत्यन्तै सान्दर्भिक बनाएको छ। अहिले मेसिन र AI ले मात्र म्यानुअल काम होइन, तर्क, निर्णय, र सृजनात्मक कार्यहरू समेत गर्न थालेका छन्। जब मेसिन स्वयं चल्ने र सिक्ने क्षमता राख्छन्, तब मानव श्रमको भौतिक उपस्थितिको आवश्यकता घट्छ। मार्क्सले भनेझैं, यस्तो अवस्था पूँजीवादको विघटनतर्फ संकेत गर्छ। पूँजी स्वयं विरोधाभासी छ–एकातिर यो उत्पादनलाई बढावा दिन चाहन्छ, अर्को तिर श्रमको मूल्यलाई न्यूनतम गर्न खोज्छ। यसै द्वन्द्वले पूँजीवादी उत्पादन प्रणालीलाई संकटमा पार्छ। मार्क्सको दृष्टिमा, पूँजीवाद उत्पादनको एउटा यन्त्र हो जुन अन्ततः आफैंलाई भत्काउने दिशामा अग्रसर हुन्छ। मेसिन र स्वचालनले उत्पादनलाई सस्तो र छिटो बनाउँछन्, तर श्रमको मापन र मूल्याङ्कनमा क्रान्ति ल्याउँछन्। जब श्रमको मूल्य कम हुन्छ र पूँजीको स्वामित्व सीमित वर्गको हातमा केन्द्रित हुन्छ, तब उत्पादनबाट प्राप्त सम्पत्ति समाजको फराकिलो वर्गसम्म पुगेको हुँदैन। यो अर्थतन्त्रमा असमानता र सामाजिक विभाजन बढ्ने खतरा हुन्छ।

मार्क्सले सामाजिक रूपान्तरणका लागि श्रमिक वर्गको क्रान्ति अर्थात श्रमिकहरूलाई मात्र उत्पादनका साधनहरूको मालिक बनाएर श्रमको पूर्ण फल प्राप्त गर्न चाहन्थे। 'उत्पादनका साधनहरू कब्जा गर्नुहोस्' भन्ने उनका विचारहरू यहाँबाट जन्मिएका हुन्। तर आजको युगमा, जब मेसिन स्वयं श्रमको भूमिकामा प्रवेश गर्छन्, श्रमिक र पूँजीपतिका बीचको सम्बन्ध थप जटिल हुन्छ। AI र स्वचालनले नयाँ श्रम विभाजन र शक्ति संरचना निमार्ण गर्दैछन्, जहाँ मेसिनको 'कौशल' र 'शक्ति' पूँजीपतिहरूको नियन्त्रणमा रहन्छ र श्रमिकहरूको भूमिका नियामक र निरीक्षकमा सीमित हुन्छ।

आजको विश्वमा देखिने आर्थिक असमानता र बेरोजगारीको मूल कारण यही हो–स्वचालन र ब्ः ले उत्पादन प्रक्रियामा मानवीय श्रम घटाउँदै गर्दा पूँजीको एकाग्रता बढिरहेको छ। मार्क्सले भविष्यवाणी गरेझैं, "श्रम अब उत्पादन प्रक्रियामा यति धेरै समावेश भएको देखिँदैन"। यसले बजारमा उपभोक्ताको शक्ति पनि कमजोर पार्दछ, किनभने काम गुमेका मानिससँग खरीद शक्ति घट्छ। यस्तो अवस्थामा पूँजीवादी आर्थिक मोडल टिक्न सक्दैन, र नयाँ आर्थिक व्यवस्थाको आवश्यकता पर्छ।

मार्क्सको 'द फ्रेग्मेन्ट अन मेसिन्स' मा भएको अर्को महत्वपूर्ण बिन्दु भनेको मेसिनलाई केवल यान्त्रिक साधन नभएर, "कुशल कलाकार" र "आत्मा भएको यन्त्र" को रूपमा देखाउनु हो यसले मानव-मेसिन सम्बन्धमा नयाँ दृष्टिकोण ल्याउँछ।

आज AI को क्षेत्रमा विकास भैरहेको 'मेसिन लर्निङ', 'डीप लर्निङ' जस्ता प्रविधिहरूले मेसिनहरूलाई 'सिक्ने', 'बुझ्ने' र 'निर्णय गर्ने' क्षमता दिन्छन्। मार्क्सले १८५० को दशकमै देखाएका थिए कि मेसिनहरू आफूलाई चलाउने शक्ति बोकेका हुन्छन् र तिनको कार्य मानव श्रमिक भन्दा फरक छैन। यसले हामीलाई यो सोच्न बाध्य पार्दछ कि के मेसिनहरू पनि श्रमिक हुन्? र यदि हुन् भने, उनीहरूलाई कसरी मूल्यांकन गर्ने ?

मार्क्सको पूँजीवादी आलोचना आजका डिजिटल युगमा अझ गहिरो अर्थमा लागू हुन्छ। जब AI ले जातीय, लैङ्गिक वा सांस्कृतिक पूर्वाग्रहहरू दोहोर्याउँछ, तब जिम्मेवारी कसको हुन्छ ? निर्माता कम्पनीको कि प्रयोगकर्ताको ? मार्क्सले भनेझैं, पूँजीको मूल उद्देश्य अधिकतम मुनाफा हो, त्यसैले नैतिक र सामाजिक उत्तरदायित्व प्रायः पछाडि पर्छ। यो अवस्था समाजमा नयाँ प्रकारको वर्ग संघर्ष र असमानता निम्त्याउन सक्छ।

साथै, मार्क्सको विचारमा पूँजीवाद एक 'चलायमान विरोधाभास' हो–जहाँ उत्पादनलाई अत्यधिक रूपमा प्रवर्धन गर्ने प्रयास गर्दा श्रमको मूल्य घट्दै जान्छ र श्रमको भूमिका सिमित हुँदै जान्छ। आजको युगमा AI र रोबोटले यही विरोधाभासलाई तीव्र बनाएको छ। जब उत्पादन क्षमता अत्यधिक वृद्धि हुन्छ र श्रम आवश्यकतामा कटौती हुन्छ, तब पूँजीवादी बजारमा उपभोक्ताको कमी हुन्छ किनभने मानिससँग खर्च गर्ने पैसा घटेको हुन्छ। यसले दीर्घकालीन आर्थिक मन्दी र सामाजिक संकट निम्त्याउन सक्छ।

तर मार्क्सले आशा पनि छोडेका थिए। स्वचालन र मेसिनहरूले ल्याउने उत्पादनको अधिकताले मानिसहरूलाई 'मुक्त समय' दिन सक्छ, जसलाई उनीहरूले कलात्मक, वैज्ञानिक र व्यक्तिगत विकासमा लगाउन सक्छन्। विश्वव्यापी आधारभूत आयको आजको अवधारणाले मार्क्सको यो सपना पुनर्जीवित गरेको छ। तर यसको सफल कार्यान्वयन पूँजीवादी संरचनामा गम्भीर रूपान्तरण बिना सम्भव छैन।

मार्क्सको विचारले हामीलाई आजको ब्ः र स्वचालन युगमा एक गहिरो चुनौती दिन्छ–के हामी पूँजीको लागि मात्र उत्पादन गर्ने यन्त्र बन्ने कि सबैका लागि समावेशी, न्यायपूर्ण र मानवीय समाज बनाउने? यसका लागि आवश्यक छ कि श्रमिक वर्ग मात्र होइन, सम्पूर्ण समाजले आफ्नो अधिकार र स्रोतहरू नियन्त्रणमा लिन सकोस्। नयाँ प्रविधिहरूले ल्याएका लाभहरू सबैमा बाँडिने व्यवस्था बनोस्, नत्र आर्थिक असमानता र वर्ग संघर्ष तीव्र बन्नेछन्।

अन्ततः, मार्क्सले देखाएका थिए कि पूँजीवाद अन्ततः आफैंलाई नष्ट गर्ने प्रक्रिया हो। यदी हामी आज AI र मेसिनको विकासलाई मार्क्सको सिद्धान्तको प्रकाशमा हेर्छौं भने, हामी बुझ्न सक्छौं कि प्रविधिको सही प्रयोगले मात्र आर्थिक र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न सक्छ। अन्यथा, यो एक नयाँ युगको शोषण र असमानताको औजार मात्र बन्न सक्छ। यो प्रश्न आजको समाजका लागि अहम् छ के हामी प्रविधिलाई मानव कल्याणको लागि समर्पित गर्नेछौं, वा पूँजीवादी लालच र असमानताको लागि ?

यसरी, मार्क्सको श्रम र पूँजीको सिद्धान्तले हामीलाई AI र स्वचालनको युगमा आर्थिक संरचना र सामाजिक न्यायका लागि गहन सोच्न बाध्य पार्छ। यो हामीलाई चेतावनी पनि हो र सम्भावनाको संकेत पनि आधुनिक मेसिन र बुद्धिमत्ताले मानव जीवनलाई कस्तो दिशा दिनेछ भन्ने प्रश्नमा हामी सबैले जिम्मेवार तरिकाले सोच्नुपर्ने हुन्छ।

डडेल्धुरा जिल्ला केहि महत्वपूर्ण नम्बरहरु

लाल बिगूल दैनिक:-	९८५८७५१६००/९८०५५९९७५०
जिल्ला प्रशासन कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४२०१३३/४२०५५५
जिल्ला अदालत डडेल्धुरा:-	०९६-४२०१३०/४२०४८३
जिल्ला समन्वय समिति डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१४४
जिल्ला प्रहरी कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४२०१९९/४२०१७६
रणबम गण दहब्यारेक डडेल्धुरा:-	०९६-४२०२००/४२०५००
राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय डडेल्धुरा:	०९६-४२०१७७
रा.प्र.ब. नेपाल ५२ नं. गुल्म हेडक्वाटर:-	९८५१२७२५१३
डडेल्धुरा अस्पताल डडेल्धुरा:-	०९६-४१०२४५/४२०१६५
शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई डडेल्धुरा:-	०९६-४२०१३५
भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र डडेल्धुरा:-	०९६-४१०११४
खनेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१५०
स्वास्थ्य कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०११८/४१०२३८
डिभिजन बन कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४२०१४५
जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४२०२३७
जलस्रोत तथा सिचाई डिभिजन कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१२५
कृषि ज्ञान केन्द्र डडेल्धुरा:-	०९६-४१०११२
भू- तथा जलाधार व्यवस्थापन कारयालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०११५
मालपोत कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१७१
नापी कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१६७
कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१७७
जिल्ला आयुर्वेदिक स्वास्थ्य केन्द्र डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१०६
घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१६४
तरकारी विउ उत्पादन केन्द्र डडेल्धुरा:-	०९६-४२०१७५
जिल्ला निर्वाचन कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१५४
जिल्ला हुलाक कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४२०१४१
शाखा तथ्याङ्क कार्यलय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१८५
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग डडेल्धुरा:-	०९६-४२०२२१
डडेल्धुरा कारागार शाखा:-	०९६-४१९२१५
जिल्ला खेलकुद समिति डडेल्धुरा:-	९८४८७२८२६३
यातायात कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४२०२४१
सामाजिक विकास कार्यालय डडेल्धुरा:-	९८५८७८३२३२
अमरगढी नगरपालिका डडेल्धुरा:-	०९६-४१०२२२
परशुराम नगरपालिका डडेल्धुरा:-	०९६-४११००४
अजयमेरू गाउँपालिका डडेल्धुरा:-	९८५५७८५५५०
गन्यापधुरा गाउँपालिका डडेल्धुरा:-	९८५८७८८७०७
आलिताल गाउँपालिका डडेल्धुरा:-	९८५८७८१०२०
भागेश्वर गाउँपालिका डडेल्धुरा:-	९८४१९६३८९६
नवदुर्गा गाउँपालिका डडेल्धुरा:-	९८५८७४५४३०
प्रधानमन्त्री कृषि आधुनीकरण परियोजना:-	०९६-४१००९२
आन्तरिक राजश्व कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१०३०८
खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय:-	९८५८७७५००४
पूर्वाधार विकास कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४१००६१
राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड डडेल्धुरा:-	०९६-४२०२१३/४२०२१४
नेपाल विद्युत प्राधिकरण डडेल्धुरा:-	०९६-४२०२४५/४२०४७५
दुरसञ्चार कार्यालय डडेल्धुरा:-	०९६-४२०१०८
साल्ट ट्रेडिङ्ग डडेल्धुरा:-	९८४८८०५५८२
जोगबुढा अस्पताल लालढुङ्गा डडेल्धुरा:-	०९६-४११००८
इलाका प्रशासन कार्यालय जोगबुढा डडेल्धुरा:-	०९६-४११०७२
डडेल्धुरा उग्रतारा यातायात प्रा.लि. डडेल्धुरा:-	०९६-४२००६३
बिजुली बस सेवा प्रा.लि. डडेल्धुरा:-	९८५८७५३०५५
डडेल्धुरा सार्वजनिक पुस्तकालय डडेल्धुरा:-	०९६-४२०३५३
जिल्ला रेडक्रस ब्लडका लागि:-	९८४७०९०१७४
एम्बुलेन्स डडेल्धुरा अस्पताल:-	०९६-४१०१६५
उद्योग विणिज्य संघ डडेल्धुरा:-	०९६-४२०६११
बहुउद्देश्यीय विकास समाज डडेल्धुरा:-	०९६-४१००१३
रुडुक डडेल्धुरा:-	०९६-४१०४०२
महिला मुक्ति समाज डडेल्धुरा:-	०९६-४२०३८९
एकीकृत विकास समाज डडेल्धुरा:-	०९६-४२०१७९
हरमस नेपाल:-	०९६-४२०१४७
नेपाली काङ्ग्रेस डडेल्धुरा:-	०९६-४२०१६९
नेकपा एमाले डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१०५
नेकपा (माओवादी केन्द्र) डडेल्धुरा:-	९८५११५१००८
राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)	९८४९७११५३८
नेकपा एकीकृत समाजवादी डडेल्धुरा:-	९८५८७५१४३५
डडेल्धुरा बहुमुखी क्याम्पस डडेल्धुरा:-	०९६-४१०१८९
त्रिवेणी बहुमुखी क्याम्पस जोगबुढा:-	९८५८७८६२५८
भिमदत्त बहुमुकी क्याम्पस डडेल्धुरा:-	०९६-४२०७५०
मिहेन्द्र मा.वि. डडेल्धुरा :-	९८४८७६६०३०
न्यू कैलपाल अप्सेट प्रेस, डडेल्धुरा :-	०९६-४१०११६

तपाईको ठाउँमा हुने हरेक घटना समाचार बन्न सक्छन् त्यसैले तपाईहरूको साथी लाल बिगूल राष्ट्रिय दैनिकलाई सम्झिनु होला।

बंगलादेशकी पूर्वप्रधानमन्त्री शेख हसिनाविरुद्ध भ्रष्टाचारको मुद्दामा सुनुवाई

बिगूल समाचार
२७ साउन २०८२

बंगलादेशको एक अदालतले पूर्वप्रधानमन्त्री शेख हसिना र संयुक्त राष्ट्रसंघको उच्च अधिकारीका रुपमा काम गरिसकेकी उनकी छोरीसहितको परिवारविरुद्ध भ्रष्टाचार विरोधी संस्थाले दायर गरेको मुद्दामाथि सोमबार सुनुवाइ गरेको छ ।

सुनुवाईका क्रममा भ्रष्टाचार निरोधी आयोग (एसीसी) का तीन जना अधिकारीहरुले राजधानी ढाकाको एक उपनगरमा आकर्षक प्लटहरुको कथित भूमि हडप्ने तीन अलग-अलग मुद्दाहरुमा आरोपहरू पढेर सुनाएका थिए ।

हप्तौँको विद्यार्थी आन्दोलनको बलमा हसिना माथि राजनीतिक दवाव परेपछि सन् २०२४ अगष्ट ५ मा हेलिकप्टर बाट बंगलादेशबाट भागेकी ७७ वर्षीया हसिनामाथि दर्जनौं मुद्दामा संलग्न रहेको आरोप लागेको छ ।

उनले विद्रोहमा भएको घातक दमनलाई लिएर मानवताविरुद्धको अपराधको अभियोगमा आफ्नो छुट्टै र चलिरहेको सुनुवाईमा उपस्थित हुनेसहित भारतबाट फर्कने आदेशको अवहेलना गरेकी छन् ।

हसिनासहित उनका छोरा सजिब वाजेद जोय र नयाँ दिल्लीमा विश्व स्वास्थ्य संगठनको दक्षिणपूर्व एसिया प्रमुखका रूपमा कार्यरत छोरी साइमा वाजेदलाई भ्रष्टाचारको छ वटा अभियोगमा मुद्दा चलाइएको छ ।

'यदि शेख हसिना, उहाँका छोरा सजीब र छोरी साइमा यस मुद्दामा दोषी ठहरिएमा १४ वर्षको जेल सजाय हुन सक्छ,' एसीसीका वकिल खान मोहम्मद मैनुल हुसेनले भने । वाजेद डब्ल्यूएचओको जिम्मेवारीबाट बिदामा रहेका छन् भने एक नयाँ अधिकारीले 'अफिसर-इन-चार्ज'को रुपमा पद ग्रहण गरेका छन् ।

हसिनासँग सम्बन्धित भ्रष्टाचारका ६ वटा मुद्दा दर्ता भएका छन् । अन्य मुद्दाहरुमा हसीनाकी बहिनी शेखरेहाना र बेलायती सांसद टुलिप सिद्दिकसहित उनका छोराछोरीको पनि नाम जोडिएको छ ।

गत जनवरीमा बेलायत सरकारका भ्रष्टाचारविरोधी मन्त्री सिद्दिकले राजीनामा दिएका छन् । सिद्दिकका वकिलले बेलायती सांसदमाथि लगाइएको आरोप झुटो भएको बताएका छन् ।

नवदुर्गा गाउँपालिका डडेल्धुराको अनुरोध

- बालबालिकाको उज्ज्वल भविष्य सुनिश्चित गरौं। विद्यालय जाने उमेर समूहका बालबालिकालाई समयमै विद्यालय पठाऔं ।
- शिक्षा उनीहरूको अधिकार हो र हाम्रो भविष्यको जग हो । बाल श्रमको प्रयोग नगरौं । हरेक बच्चालाई खेल्ने, सिक्ने र हुर्कने अवसर दिऔं ।
- जैविक विविधताको संरक्षण, संवर्धन र रक्षा गरौं । प्राकृतिक सन्तुलन कायम राख्न यो अपरिहार्य छ । वातावरण सफा राख्नका लागि वृक्षारोपण गरौं ।
- स्वस्थ जीवन र सुरक्षित समुदाय स्वास्थ्य संस्थामा मात्रै सुत्केरी गराऔं। आमा र बच्चा दुवैको जीवन अमूल्य छ, विशेषज्ञको हेरचाहमा मात्रै उनीहरू सुरक्षित हुन्छन्।
- सडक छेउमा निर्माण सामग्री नराखौं। यसले दुर्घटना निम्त्याउन सक्छ र सार्वजनिक आवागमनमा बाधा पुर्‍याउँछ। घरको नक्सा पास गरेर मात्रै निर्माण कार्य गरौं। अनधिकृत निर्माणले जोखिम बढाउँछ ।
- बर्खायाममा पानीमा विभिन्न रोगहरूको संक्रमण हुने भएकाले पानी शुद्धीकरण गरेर मात्रै पिउने गरौं।
- व्यक्तिगत घटना (जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद, बसाइँसराइ) सम्बन्धित वडा कार्यालयमा ३५ दिनभित्र दर्ता गरौं। यो कानुनी आवश्यकता हो र यसले नागरिकताका अधिकार सुनिश्चित गर्छ।
- लागु औषधमुक्त समाजको निर्माण गरौं लागु औषध सेवनले मानिसको मस्तिष्क, मुटु, फोक्सो र कलेजोमा गम्भीर असर पर्छ। त्यसैले लागु औषधको उत्पादन, बिक्रीवितरण, सेवन र ओसारपसार नगरौं र गर्न नदिऔं।

नवदुर्गा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
मण्लिेक, डडेल्धुरा

डडेल्धुरा अस्पताल डडेल्धुरा

समाजिक सेवा एकाईमा समावेश भएका लक्षित समूहहरू

क्र.सं.	लक्षित समुह	आवश्यक कागजातहरू
१	गरिब	नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिएको परिचय पत्र, स्थानीय निकायको सिफारिस र उपचारमा संलग्न
२	असहाय	नेपाल सरकारबाट प्रदान गरिएको परिचय पत्र, स्थानीय निकायको सिफारिस र उपचारमा संलग्न
३	अपाङ्ग भएको व्यक्ति	नेपाल सरकारबाट प्राप्त अपाङ्ग परिचय पत्र, परिचय पत्र-'क'वर्गकोलाई पूर्ण तथा 'ख' वर्गलाई छुट
४	जेष्ठ नागरिक	नेपाल सरकारबाट जेष्ठ नागरिकका रूपमा समाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने गरी उपलब्ध गराईएको परिचयपत्र
५	लैङ्गिक हिंसा प्रभावित (बालवालिका समेत)	जिल्ला प्रहरी तथा जिल्ला प्रशासन कार्यालय र अस्पतालको एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्रको लैङ्गिक
६	महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका	महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका परिचय पत्र
७	प्राकृतिक प्रकोपबाट प्रभावित व्यक्ति	जिल्ला प्रहरी तथा जिल्ला प्रशासन र सबन्धित निकायको सिफारिस पत्र
८	शहिद परिवार	शहिद परिवार परिचय पत्र
९	कुपोषित बालवालिका	उपचारमा संलग्न चिकित्सक/स्वास्थ्यकर्मीको सिफारिस
१०	लोपउन्मुख जाती	संवैधानिक व्यवस्था अनुसारका जातीहरु
११	दुर्घटना परेका र प्रहरीद्धारा ल्याईएको थुनुवा	संलग्न प्रहरी प्रतिवेदन र पत्र

नोटः आवश्यक कागजात र प्रक्रिया नपुगेका व्यक्तिहरूलाई सामाजिक सेवा उपलब्ध हुने छैन ।

- हाललाई एक व्यक्तिलाई एक महिनामा एक पटक मात्र सामाजिक सेवा मार्फतको सेवा उपलब्ध गराईनेछ ।
- नयाँ विमारीका हकमा सामाजिक सेवा इकाई मार्फतको ओ.पि.डि. । टिकट बनाउने समय-सार्वजनिक बिदाका दिन बाहेक बिहिवार सम्म बिहान १०:०० बजे देखि दिउँसो १:०० बजेट सम्म र शुक्रबार १२:०० बजे सम्म मात्र

सामाजिक सेवा एकाई

गण्डकी प्रदेशमा सात निर्देशनालय र दुई केन्द्र खारेज, एक सय ८५ कर्मचारी दरबन्दी घटाइयो

बिगूल समाचार
२७ साउन २०८२

गण्डकी प्रदेश सरकारले प्रदेशमा रहेका विभिन्न सातवटा निर्देशनालय र दुई वटा केन्द्र खारेजसँगै एक सय ८५ कर्मचारी दरबन्दी घटाउने निर्णय गरेको छ ।

गण्डकी प्रदेश सरकारको आज बसेको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले प्रदेशको विद्यमान खर्च कटौतीसँगै प्रशासनिक संरचनालाई मितव्ययी बनाउनले लक्ष्यका साथ यो निर्णय गरिएको आज यहाँ आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा मुख्यमन्त्री सुरेन्द्रराज पाण्डेले जानकारी दिनुभयो ।

निर्णयसँगै खारेज गरिएका निर्देशनालयहरूबाट प्रवाह हुँदै गरेका काम तथा सेवाहरू आगामी दिनमा मन्त्रालयका महाशाखाहरूबाटै उपलब्ध गराउने जानकारी दिँदै उहाँले यसबाट सेवा प्रवाहमा कुनै असर नपर्ने बताउनुभयो ।

त्यस्तै जिल्लास्तरका विभिन्न ३२ वटा निकायलाई गाभेर १७ वटामा झार्ने निर्णय गरिएको मुख्यमन्त्री पाण्डेले जानकारी दिनुभयो । निर्णयअनुसार खारेज हुने निर्देशनालयहरूमा पर्यटन, उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय, कृषि विकास निर्देशनालय, पशुपंछी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, पूर्वाधार विकास निर्देशनालय, वन निर्देशनालय, शिक्षा विकास निर्देशनालय र प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालय रहेका छन् ।

खारेज भएका केन्द्रमा प्रादेशिक स्वास्थ्य तालिम केन्द्र र प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र रहेका छन् । यसअघि प्रदेशको विद्यमान प्रशासनिक संरचना बोझिलो भएको र खर्च धान्न नसकिने अवस्था आएको भन्दै सरकारले गठन गरेको प्रदेश प्रशासनिक संरचना पुनरावलोकन अध्ययन तथा सुझाव समितिले दिएको प्रतिवेदन अनुसार प्राप्त सुझावका आधारमा यो निर्णय गरिएको उहाँले बताउनुभयो ।

प्रतिवेदनलाई आवश्यकता र औचित्यका आधारमा क्रमश: कार्यान्वयन गर्दै लाने सन्दर्भमा यो कदम चालिएको उल्लेख गर्दै उहाँले यसबाट संरचनागत सुधार, चालु खर्च कटौती, छरितो प्रशासनसँगै मितव्ययी एवम् सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने विश्वास लिइएको उहाँले बताउनुभयो ।

सरकारले एक सय ८५ जना कर्मचारीको दरबन्दी घटाएकोमा अधिकृतस्तरका ४१, सहायकस्तरका ९६ र श्रेणीविहीन ४८ रहेको सरकारले जनाएको छ ।

कैलाली कारागार हिंसाः पीडित परिवारले दिए न्यायका लागि प्रहरीमा उजुरी

बिगूल समाचार
२७ साउन २०८२

धनगढी । कैलाली कारागारमा भएको हिंसात्मक आक्रमणमा मारिएका धनगढी उपमहानगरपालिका-४ का भरत चौधरीको परिवारले प्रहरीमा जाहेरी दिएको छ ।

शुक्रबार रातिको घटनामा चौधरीमाथि आक्रमण गरेर हत्या गर्ने कैदीबन्दीको पहिचान गरेर कारवाहीको दायरामा ल्याउन माग गर्दै जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा उनको परिवारले सोमबार दिउँसो जाहेरी दिएको हो ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रवक्ता प्रहरी नायब उपरीक्षक(डीएसपी) राजकुमार सिंहले जाहेरी प्राप्त भएको बताए । सोही जाहेरीका आधारमा अनुसन्धान अघि बढाइएकोले संलग्न कैदीबन्दीको पहिचान गरेर कारवाही दायरामा ल्याइने उनले बताए ।

जाहेरी परेसँगै सेती प्रादेशिक अस्पतालमा शव परीक्षणको काम भइरहेको छ । मृतकका भाइ विजय चौधरीले प्रमुख अधिकारी गोगनबहादुर हमालले टुहुरो बनेकी छोरीको नि:शुल्क पठनपाठन र दोषीलाई कारवाहीको दायरामा ल्याउने प्रतिबद्धतापछि शव बुझ्न तयार भएको बताए ।

उनले दाजुको शव परीक्षण सकिएपछि बुझेर परम्पराअनुसार दाहसंस्कार गर्ने बताए । कैलाली कारागारमा शुक्रबार राति कैदीबन्दीको आक्रमणमा परेर लागुऔषध मुद्दामा कैद भुक्तान गरिररहेका चौधरीको मृत्यु भएको थियो भने ४७ जना कैदीबन्दी घाइते भएका थिए ।

स्वास्थ्य कार्यालय डडेल्धुराको जनहितमा जारी सन्देश

- खोपले रोगबाट बचाउँछ त्यसैले सबै बालबालिकालाई पूर्ण खोप लगाउनुहोस् । नियमित खोप कार्यक्रममा सहभागी हुनुहोस् ।
- सुरक्षित मातृत्व - गर्भवती महिलाले कम्तिमा चारपटक गर्भजाँच गराउनुहोस् र स्वास्थ्य संस्थामा नै प्रसूति गराउनुहोस् ।
- गर्मी मौसममा हुन सक्ने झाडापखला लगायतका रोगहरूबाट बच्नका लागि साबुन पानीले हात धुनुहोस्, शुद्ध पानी पिउनुहोस्, खानेकुरा छोपेर राख्नुहोस् ।
- क्षयरोग नियन्त्रण दुई हप्ता भन्दा बढी खोकी लागेमा क्षयरोग परीक्षण गराउनुहोस् । क्षयरोगको औषधि पूर्ण अवधि सेवन गर्नुहोस् ।
- डेंगु रोकथामका पानी जम्ने भाँडाहरू खालीह गर्नुहोस्, लामखुट्टेको टोकाइबाट बच्नुहोस्, ज्वरो आएमा तुरुन्त स्वास्थ्य संस्थामा जानुहोस्
- पोषण सुधार हजार दिनका आमा र बच्चालाई पौष्टिक आहार दिनुहोस्,

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार
सामाजिक विकास मन्त्रालय
स्वास्थ्य निर्देशनालय
जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, डडेल्धुरा

जनहितमा जारी सन्देश

- बजारबाट खाद्य वस्तु खरिद गर्दा उत्पादन मिति (Manufacture Date), उपभोग मिति (Expiry Date) र ब्याच नम्बर अनिवार्यरूपमा जाँच गर्नुहोस् ।
- प्याकेजिङ्ग नभएका, दुर्गन्धित, फोहर तथा शंकास्पद वस्तु नकिन्नुहोस् ।
- गुणस्तर चिन्ह (जस्तैः NS मार्क) भएको वस्तु मात्र उपभोग गर्नुहोस् ।
- नुन, तेल, चिनी, दुधजन्य पदार्थ लगायत दैनिक उपभोग्य वस्तु खरिद गर्दा सरकारी मापदण्डमा आधारित छन् कि छैनन् भन्ने जाँच गर्नुहोस् ।
- कुनैपनि खाद्य वस्तुमा शंकास्पद गतिविधि देखिएमा वा म्याद नाघेका वस्तु बिक्री भइरहेको भएमा नजिकको उपभोक्ता मञ्च वा यस कार्यालयमा जानकारी गराउनुहोस् ।
- कस्वस्थ्य जिवनका लागि सुरक्षित खानेकुराको आवश्यकता हुन्छ । त्यसैले भिंगा भन्केका

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग

भागेश्वर गाउँपालिका डडेल्धुराको अनुरोध

- बालबालिकाको उज्ज्वल भविष्य सुनिश्चित गरौं। विद्यालय जाने उमेर समूहका बालबालिकालाई समयमै वद्यालय पठाऔं ।
- शिक्षा उनीहरूको अधिकार हो र हाम्रो भविष्यको जग हो । बाल श्रमको प्रयोग नगरौं । हरेक बच्चालाई खेल्ने, सिक्ने र हुर्कने अवसर दिऔं ।
- जैविक विविधताको संरक्षण, संवर्धन र रक्षा गरौं । प्राकृतिक सन्तुलन कायम राख्न यो अपरिहार्य छ । वातावरण सफा राख्नका लागि वृक्षारोपण गरौं ।
- स्वस्थ जीवन र सुरक्षित समुदाय स्वास्थ्य संस्थामा मात्रै सुत्केरी गराऔं। आमा र बच्चा दुवैको जीवन अमूल्य छ, विशेषज्ञको हेरचाहमा मात्रै उनीहरू सुरक्षित हुन्छन्।
- सडक छेउमा निर्माण सामग्री नराखौं। यसले दुर्घटना निम्त्याउन सक्छ र सार्वजनिक आवागमनमा बाधा पुर्‍याउँछ। घरको नक्सा पास गरेर मात्रै निर्माण कार्य गरौं। अनधिकृत निर्माणले जोखिम बढाउँछ ।
- बर्खायाममा पानीमा विभिन्न रोगहरूको संक्रमण हुने भएकाले पानी शुद्धीकरण गरेर मात्रै पिउने गरौं।
- व्यक्तिगत घटना (जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद, बसाईँसराइ) सम्बन्धित वडा कार्यालयमा ३५ दिनभित्र दर्ता गरौं। यो कानुनी आवश्यकता हो र यसले नागरिकताको अधिकार सुनिश्चित गर्छ।
- लागु औषधमुक्त समाजको निर्माण गरौं लागु औषध सेवनले मानिसको मस्तिष्क, मुटु, फोक्सो र कलेजोमा गम्भीर असर पर्छ। त्यसैले लागु औषधको उत्पादन, बिक्रीवितरण, सेवन र ओसारपसार नगरौं र गर्न नदिऔं।

भागेश्वर गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बगरकोट, डडेल्धुरा

डिभिजन वन कार्यालय, डडेल्धुराको जनहितमा जारी सन्देश

वन संरक्षण हाम्रो दायित्व, समृद्धि र सन्तुलित वातावरणको आधार
वन छ भने जीवन छ, वन बचाऔं भविष्य बनाऔं।

वन क्षेत्रमा अवैध रूपमा चरिचरन गर्ने, दाउरा काट्ने, घाँस संकलन गर्ने, आगो लगाउने, बालुवा गिट्टी उत्खनन गर्ने कार्य गैरकानुनी हो। यस्तो कार्य गर्नेलाई वन ऐनअनुसार कानुनी कारबाही गरिनेछ।

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार
उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वन निर्देशनालय
डिभिजन वन कार्यालय, डडेल्धुरा

डडेल्धुरा जिल्लाबाट प्रकाशित लाल बिगूल राष्ट्रिय दैनिकका लागि प्रकाशक तथा सम्पादक : करन साउद,कार्यकारी सम्पादकः जानकी धामी कानुनी सल्लाहकारः- ओम प्रकास सावद, बजार व्यवस्थापकः मदन बोहरा प्रधान कार्यालय अमरगढी ०५ डडेल्धुरा सम्पर्क नं. ९८५८७५१६०० इमेल : lalbigul.news@gmail.com मुद्रणः न्यू कैलपाल अफसेट प्रेश डडेल्धुरा